

Peripatus advertit numquam? An sine oculis philosophatur? Præceptoris verba tantum audit? Numquam cum rebus confert? Si confert et cognovit, cur in tam stulto dogmate persistit? Motus ergo flamma non est simplex, neque in simplici corpore, flamma est accensa. Quo modo ergo ignis sphæralis, flammæ est totalitas? Flammeus ergo ignis, neque simplex est, neque est pars illius totalitatis, neque eam appetit, neque ad eam movetur, neque simplici movetur motu, neque recto, neque levis est. Tota ergo hæc Peripati doctrina est falsissima. Accedat nunc illa altera combinationum ratio, qua docent. Quia primæ qualitates quatuor, calor, frigus, humidum, siccum, quatuor tantum modis possunt, binæ copulari. Frigus cum sicco, aiunt terram constituit. Aqua frigore terræ iungitur, et humida est. Hac secunda, æri aqua annectitur, qui sit humidus et calidus. Reliqua est combinatio, caloris et siccitatis, quæ quarto corpori necessario datur, hoc est igni. At ignem hunc nostratem negant elementum esse, aut mista constituere posse. Hoc quidem recte. Ergo inferunt, necesse est alium esse in natura ignem. Hoc autem pessime. Hæc Ocelli Lucani, fuere inventa. Aristoteles, sine sui nominis commemoratione, Ocelli verbis, pro suis venditavit. Sicuti et Hippocrates. Sed errore, et in medicina, et in philosophia errorum maximo. Id ut pateat ita dicamus. Quis docuit Ocellum, quatuor hasce primis esse qualitates? Quas ipse non qualitates primas, sed ἐναντιότητας contrarietates appellavit. Quod nomen etiam Aristoteles usurpavit. An primæ non sunt, quæ reliquas præcedunt? E quibus reliquæ enascuntur? Primæ certe ex suis etiam dogmatibus, calor, et humor sunt, frigus post calorem, siccitas post humorem sunt genita. Ergo frigidum et siccum, non prima sunt, quia post duo illa, calorem et humorem nata sunt. Nec sunt forte secunda, quia inter hæc et illa, aliud quid fit medium de quo postea. Nunc ita esto. Demus Ocello, demus Aristoteli, hasce quatuor, primas ex æquo, esse qualitates. Et eos interrogemus. Quæ necessitas Naturam impulit, ut elementis, primis ut putarunt corporibus, eas compartiretur in binas? Neque enim omnes omnibus accommodantur, neque singulæ singulis binæ. Neque enim terra sicca est, neque aqua frigida. Neque necesse fuit, corpus quod natura non admisit fingere, cui siccum et calidum accommodarent. Nam Ocellus, calorem et frigus, efficientes esse ait, humidum et siccum esse patientes. Si ita erat, ut et Aristoteles confirmavit, nonne terræ satis erat siccitas? Aquæ vero humiditas, ut pati possent. Cælum vero, quod uterque in eas agere fatentur, calore agere, cur non dixerunt? Aerem vero frigore, ut post eos Stoici, quem primum frigidorum esse aiunt, et sensus videtur eis constellari. Quid ergo opus fuit, quartum sub Luna, pro cælo ponere corpus? Sine ullo sensus testimonio, sine ullo rationis iudicio? Eadem et sensuum, et rationis obtusitate Aristoteles, terræ, et simplicitatem, et duas attribuit qualitates. Terram enim, non esse corpus simplex, xenxus offendunt omnes, imo mistorum corporum omnium, eam maxime mista esse ostendunt. Tanta in ea intus et extra rerum est varietas, colorum, saporum, odorum, frigorum, calorum, siccitatum, humiditatum, densitatum, raritatum durtierum, mollicierumque, et aliarum similium passionum, quanta in corpore alio ullo quantumvis permisto. Et quam ei frigiditatem tribuerunt, Aristoteles ademit postea, quatuor aut etiam pluribus a se scriptis verbis, hisce.

ὑπάρχει δ' ἐν τῇ γῆ πολὺ πῦρ, καὶ θερμότης.

“Est vero in terra multus ignis, et multa caliditas.”

Καὶ γὰρ τὴν ἀναθυμίασιν διαφέρειν ἀναγκαῖον, καὶ τὸν ἥλιον, καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ θερμότητα ταῦτα ποιεῖν.

“Etenim exhalationem differre est necessarium, et Solem, et quæ in terra est, caliditatem ista facere.” Et.

ὕσαντος τε γὰρ, ἢ γῆ ξηρανομένη, ὑπὸ τε τῶν ἐν αὐτῇ θερμοῦ.

“Nam post pluviam, terra exsiccat, ab eo qui inest calore.” Et rursus:

Καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πυρὸς.

“Et eo qui in ipsa est igne.”